

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ
ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

**ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση
ΜΟΝΑΔΕΣ Α', Β', Γ'**

Ταχ. Δ/ση: Λεωφ. Αθηνών 58
Ταχ. Κωδ.: 104 41 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210-527 5041
Fax: 210-527 5079

Αθήνα, 22/7/2010

Αρ. Πρωτ.: 1577

**ΠΡΟΣ
Πίνακας Διανομής**

ΘΕΜΑ: "Λεπτομέρειες εφαρμογής, σύστημα εποπτείας και ελέγχων του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ)"

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.4.2005) "Κώδικας Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα".
2. Το άρθρο 37, εδάφιο β του Ν. 3614/2007 "Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013" (ΦΕΚ 267/Α/3-12-2007), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 10, παράγραφος 22 του Ν. 3840/2010 (ΦΕΚ 53/Α/31-3-2010).
3. Το Π.Δ. 187/2009 "Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών" (ΦΕΚ 214/Α/7.10.09).
4. Το Π.Δ. 402/1988 (ΦΕΚ 187/Α/26-8-1988) "Οργανισμός Υπουργείου Γεωργίας", όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Την Απόφαση της Επιτροπής Ε(2007)6015/29-11-2007 για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 (CCI No 2007GR06RPO001), όπως ισχύει κάθε φορά, καθώς και τις τροποποιήσεις του ΠΑΑ που δεν απαιτούν τροποποίηση της παραπάνω απόφασης.
6. Την αριθ. 324005/9-9-2008 (ΦΕΚ 1886/β/12-9-2008) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας & Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για την αναδιάρθρωση, αρμοδιότητες και κατανομή προσωπικού Ειδικών Υπηρεσιών του

Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013.

7. Την αριθ. 10851/25-11-2008 (ΦΕΚ 2456/β/2-12-2008) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΕΥΔ ΠΑΑ) στην Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Πρωτοβουλίας LEADER+ που μετονομάστηκε και αναδιαρθρώθηκε σε Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης LEADER του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (νυν ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση) με την αριθ. πρωτ. 324005/9-9-2008 ΚΥΑ.
8. Την αριθ. 262065/19.02.2009 (ΦΕΚ 327/Β/23.02.2009) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών στο πλαίσιο διαχείρισης του Ε.Γ.Τ.Α.Α. στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης LEADER του ΠΑΑ (νυν ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση).
9. Την αριθ. 339621/7-12-2009 (ΦΕΚ 516/ΥΟΔΔ/10-12-2009 & 523/ΥΟΔΔ/11-12-2009) Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την οποία διορίζεται ο Ευάγγελος Διβάρης του Πανογιώργη στη θέση του Ειδικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με βαθμό 2ο της κατηγορίας Ειδικών Θέσεων, ο οποίος θα προΐσταται των υπηρεσιών του Διοικητικού Τομέα Κοινοτικών Πόρων & Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.
10. Την αριθ. 401/10-3-2010 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, σχετικά με το πλαίσιο εφαρμογής του Άξονα 4 "Προσέγγιση LEADER" του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ), όπως ισχύει κάθε φορά.
11. Την με αρ. πρωτ. 8932/22-9-2008 (ΦΕΚ 2153/Β/16-10-2008) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για τη θέσπιση Συστήματος Διαχείρισης & Ελέγχου του ΠΑΑ 2007-2013 (ΣΔΕ), όπως ισχύει κάθε φορά.

Αποφασίζει

Άρθρο 1

Προκήρυξη για την επιλογή έργων και δικαιούχων του μέτρου 41

Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή προτάσεων στα πλαίσια του μέτρου 41 θα πρέπει να συνοδεύεται μεταξύ άλλων από:

- Ενημερωτικό υλικό για τις προκηρυσσόμενες δράσεις,
- Υπόδειγμα αίτησης και φακέλου υποψηφιότητας,
- Κριτήρια επιλεξιμότητας και δικαιολογητικά απόδειξής τους,
- Κριτήρια επιλογής, δικαιολογητικά απόδειξής τους και τρόπο βαθμολόγησης.

Υποδείγματα της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, καθώς και των ανωτέρω στοιχείων που τη συνοδεύουν επισυνάπτονται στα Παραρτήματα Ι, ΙΙ και ΙΙΙ.

Άρθρο 2

Λεπτομέρειες εφαρμογής Μέτρου 41: "Στρατηγική τοπικής ανάπτυξης"

1. Ο μηχανολογικός εξοπλισμός που προμηθεύεται ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι καινούργιος και αμεταχείριστος. Για το σκοπό αυτό μαζί με το παραστατικό αγοράς θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική βεβαίωση από τον κατασκευαστή ή τον προμηθευτή όπου να αναγράφεται ρητά ο σχετικός αριθμός παραστατικού, ο τύπος του εξοπλισμού και ο σειριακός αριθμός του μηχανήματος, ή τα στοιχεία αυτά να αναγράφονται στο παραστατικό.
2. Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό θα προσκομίζονται κατά το αίτημα πληρωμής εκτός των άλλων και το απαιτούμενο προτιμολόγιο (Proforma Invoice) και τα αντίστοιχα τραπεζικά εμβάσματα, δηλαδή:
  - Εντολή έκδοσης εντάλματος/γραμματίου είσπραξης, όπου να αναγράφεται ο δικαιούχος καθώς και ο αριθμός του εξοφλούμενου παραστατικού
  - Swift όπου να αναγράφεται ο δικαιούχος καθώς και ο αριθμός του εξοφλούμενου παραστατικού.
3. Για τα έργα που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων η δαπάνη εκπόνησης της σχετικής μελέτης μπορεί να είναι επιλέξιμη μόνο στην περίπτωση που η Αναθέτουσα Αρχή αδυνατεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στα καθήκοντα αυτά και εφόσον εφαρμοστούν οι νόμιμες διαδικασίες του Ν.3316/2005, όπως ισχύει κάθε φορά.
4. Δράση L313-4 "Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών": Το προϊόν των σχετικών παρεμβάσεων δε δύναται να διατίθεται προς πώληση. Για το λόγο αυτό στο αντίστοιχο υλικό αναγράφεται ότι διανέμεται δωρεάν.
5. Ως προς τα μικρά εγγειοβελτιωτικά έργα (διευθετήσεις χειμάρρων, αντιπλημμυρικά, ανασχετικά φράγματα, θυροφράγματα, ταμιευτήρες άρδευσης) που εντάσσονται στη δράση L321-1, φορέας λειτουργίας θα είναι ο Δήμος (σε περίπτωση που δεν υφίσταται ΤΟΕΒ) διαφορετικά αν είναι σε ζώνη ευθύνης του ΤΟΕΒ θα είναι ο ΤΟΕΒ. Σε περίπτωση που φορέας λειτουργίας θα είναι ο Δήμος ή Κοινότητα και με το δεδομένο ότι πιθανόν να μην έχει συντάξει Κανονισμό Άρδευσης, τότε θα αναφέρει στο Τεχνικό Δελτίο και στη σύμβαση μεταξύ ΟΤΔ και δικαιούχου ότι *"δεσμεύεται να εκπονήσει Κανονισμό Άρδευσης και να τηρήσει τους Περιβαλλοντικούς Όρους"*.
6. Υπομέτρο L322 "Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών": Η μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης οικισμού ή το σχέδιο αναβάθμισης αυτού, η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση των δράσεων του υπομέτρου θα πρέπει κατ' ελάχιστο να περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθορίζονται στο Παράρτημα IV της παρούσας.
7. Το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο, θα πρέπει κατά την υπογραφή της σχετικής σύμβασης του δικαιούχου με την Ο.Τ.Δ. να είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και να μην εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων επ' αυτού (πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων αντίστοιχα). Κατ'εξάιρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν:

- η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου, προκειμένου ο δικαιούχος να καλύψει το προβλεπόμενο ποσοστό της ίδιας συμμετοχής με δανεισμό,
- η επενδυτική πρόταση αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο,
- η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε μετά από φυσική καταστροφή.

Επιπλέον, για τις Αγροτικές Συν/κές Οργανώσεις (Α.Σ.Ο.) και τις Συνεταιριστικές Εταιρείες είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί:

- σε εξασφάλιση δανείου, που χορηγείται στους ως άνω φορείς για την υλοποίηση της πρότασης,
- σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε για την αγορά του ακινήτου επί του οποίου θα υλοποιηθεί η επένδυση,
- σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε για τη συγκεκριμένη επιχειρηματική δραστηριότητα στην οποία εντάσσεται η πρόταση.

Άρθρο 3

Όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής Μέτρου 421: "Διατοπική και διακρατική συνεργασία"

1. Το σχέδιο συνεργασίας μπορεί να περιλαμβάνει δύο (2) φάσεις: 1) την "προπαρασκευαστική" και 2) την "κυρίως" που αφορά στην καθαυτό υλοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών.
2. Η προπαρασκευαστική φάση αφορά στην αναζήτηση εταίρων και στην προετοιμασία υλοποίησης του σχεδίου συνεργασίας, είναι προαιρετική και ολοκληρώνεται με την υπογραφή του "πρωτοκόλλου συνεργασίας" μεταξύ των εταίρων, σύμφωνα με το σημείο 10 κατωτέρω.
3. Για σχέδια συνεργασίας που υλοποιήθηκαν κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο 2000-2006 στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ και πρόκειται να συνεχιστούν στην τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, δε δικαιολογούνται δαπάνες προπαρασκευαστικής φάσης.
4. Η προπαρασκευαστική φάση μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες για τις πρώτες επαφές, συναντήσεις και ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των δυνητικών εταίρων της συνεργασίας (π.χ. οδοιπορικά, έξοδα διαμονής και διερμηνείας), καθώς επίσης και δαπάνες για τυχόν συμβουλευτική υποστήριξη που κρίνεται αναγκαία για τη λεπτομερή κατάρτιση του σχεδίου και την εξειδίκευση των ενεργειών που αναμένεται να υλοποιηθούν.
5. Οι δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10% της Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 421 του τοπικού προγράμματος για όλα τα σχέδια συνεργασίας, διατοπικά και διακρατικά, που υλοποιεί μια ΟΤΔ. Επιπλέον, οι δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης ενός σχεδίου διατοπικής συνεργασίας μπορούν να ανέλθουν

μέχρι το ποσό των €2.000 ανά εταίρο και ως €10.000 συνολικά. Αντίστοιχα οι δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας μπορούν να ανέλθουν μέχρι €5.000 ανά ελληνική ΟΤΔ/εταίρο και μέχρι €20.000 συνολικά.

6. Η συντονίστρια ΟΤΔ για τα σχέδια διατοπικής συνεργασίας ή η εθνική συντονίστρια για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας υποβάλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση τεχνικό δελτίο για το σύνολο της προπαρασκευαστικής φάσης συνοδευόμενο από φάκελο περιγραφής αυτής, προκειμένου να εκδοθεί σχετική απόφαση ένταξης. Είναι δυνατόν και κατά την κρίση των ΟΤΔ εταίρων η περιγραφή της προπαρασκευαστικής φάσης να περιλαμβάνεται στο φάκελο του σχεδίου που υποβάλλεται σύμφωνα με το σημείο 8 κατωτέρω, οπότε αυτή περιλαμβάνεται στο ίδιο τεχνικό δελτίο και στην ίδια απόφαση ένταξης.

7. Η καταβολή της ενίσχυσης για τις δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης πραγματοποιείται άπαξ με την ολοκλήρωσή της, αρκεί οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες να είναι επιλέξιμες, τεκμηριωμένες και να έχουν υποβληθεί στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση στο πλαίσιο σχετικής απολογιστικής έκθεσης από τη συντονίστρια ΟΤΔ. Στην περίπτωση που η προπαρασκευαστική φάση αποβεί άκαρπη, στην εν λόγω έκθεση θα πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι που δεν κατέστησαν εφικτή την υλοποίηση της κυρίως φάσης του σχεδίου.

8. Η συντονίστρια ΟΤΔ για τα σχέδια διατοπικής συνεργασίας ή η εθνική συντονίστρια για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας υποβάλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση τεχνικό δελτίο για το σύνολο της κυρίως φάσης του σχεδίου συνεργασίας συνοδευόμενο από αναλυτικό φάκελο περιγραφής αυτής, προκειμένου να εκδοθεί σχετική απόφαση ένταξης. Για την έκδοση της απόφασης ένταξης λαμβάνονται υπόψη τα εγκεκριμένα από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ κριτήρια.

9. Το σχέδιο συνεργασίας θα πρέπει να προβλέπει σαφώς καθορισμένα παραδοτέα, που ωφελούν το σύνολο των περιοχών που συμμετέχουν (κοινή δράση). Οι επιμέρους ενέργειες του σχεδίου μπορούν να χρηματοδοτηθούν ή/και να υλοποιηθούν:

- ο από μεμονωμένο δικαιούχο ή
- ο από κοινού από περισσότερους δικαιούχους.

Τα καθήκοντα και οι δαπάνες πρέπει να επιμερίζονται μεταξύ των δικαιούχων κατά τρόπο ώστε καθένας από αυτούς να συμμετέχει σε δραστηριότητες του σχεδίου όχι μόνο με οικονομική συμβολή αλλά και με υλοποίηση ενεργειών.

10. Για κάθε σχέδιο συνεργασίας συντάσσεται "Πρωτόκολλο Συνεργασίας", το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τους στόχους του σχεδίου, τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που αναλαμβάνει ο κάθε δικαιούχος για τις ενέργειες που θα υλοποιήσει, καθώς και τις αντίστοιχες χρηματοδοτικές δεσμεύσεις. Το Πρωτόκολλο Συνεργασίας αποστέλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση υπογεγραμμένο από όλους τους συμμετέχοντες εταίρους/δικαιούχους, είτε με το αίτημα πληρωμής της προπαρασκευαστικής φάσης, εφόσον προβλέπεται η φάση αυτή, είτε με το πρώτο αίτημα πληρωμής της κυρίως φάσης.

11. Εφόσον το σχέδιο συνεργασίας περιλαμβάνει μόνον κυρίως φάση, αποδεκτές μπορούν να γίνουν και δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν την υπογραφή του πρωτοκόλλου συνεργασίας.

12. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης ενός σχεδίου μπορεί να γίνει αποδεκτή η διεύρυνση του εταιρικού σχήματος (συμμετοχή επιπλέον εταίρων) ή η διακοπή συνεργασίας ενός ή

περισσότερων εταίρων ή η αλλαγή της συντονίστριας ΟΤΔ ή και της εθνικής συντονίστριας ΟΤΔ για τα διακρατικά σχέδια μετά από επαρκή τεκμηρίωση. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υποβληθεί εκ νέου τεχνικό δελτίο με τις σχετικές τροποποιήσεις καθώς και σχετική τροποποίηση του πρωτοκόλλου συνεργασίας.

13. Για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας θα πρέπει το αργότερο μέχρι το πρώτο αίτημα πληρωμής, να υποβληθούν στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση οι εγκρίσεις των διακρατικών εταίρων της συνεργασίας από τις αρμόδιες αρχές των χωρών τους, ή εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό, η έγκριση τουλάχιστον ενός διακρατικού εταίρου συνοδευόμενη με επαρκή τεκμηρίωση από την οποία να προκύπτει η διασφάλιση των στόχων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του σχεδίου. Στην περίπτωση εταίρων που προέρχονται από κράτη εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η σχετική έγκριση θα πρέπει να έχει εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που προτίθενται να χρηματοδοτήσουν τη συμμετοχή των συγκεκριμένων εταίρων στη διακρατική συνεργασία.

14. Στην περίπτωση που στους δικαιούχους του σχεδίου συνεργασίας συμμετέχουν και φορείς πλην των ΟΤΔ που υλοποιούν τον Άξονα 4 του ΠΑΑ, θα πρέπει να υπογραφεί σύμβαση μεταξύ του φορέα και της ΟΤΔ στο πλαίσιο του τοπικού προγράμματος της οποίας αυτός ενισχύεται. Στη σύμβαση αποτυπώνονται αναλυτικά οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι υποχρεώσεις της μεταξύ τους συνεργασίας για την απρόσκοπτη υλοποίηση του σχεδίου.

15. Η συντονίστρια ΟΤΔ είναι υπεύθυνη για το διοικητικό, διαχειριστικό και οικονομικό συντονισμό του σχεδίου και αποτελεί το βασικό συνομιλητή με την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση για κάθε πληροφορία, ενέργεια και πρόβλημα που αφορά το σχέδιο. Ο ορισμός της συντονίστριας ΟΤΔ επικυρώνεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου κάθε εταίρου.

16. Τα πρόσωπα που απασχολεί η ΟΤΔ στο πλαίσιο του Μέτρου 431 του τοπικού προγράμματος δεν αποδέχονται άμεσα ή έμμεσα από το δικαιούχο την ανάθεση και υλοποίηση ενεργειών του σχεδίου συνεργασίας, εκτός από πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις που εξετάζονται κατά την έγκριση του σχεδίου και οι οποίες μπορούν να αφορούν κυρίως συντονιστικές ενέργειες.

17. Στην περίπτωση ύπαρξης διαθέσιμων πιστώσεων μπορούν να γίνουν αποδεκτές τροποποιήσεις, που οδηγούν σε αύξηση του προϋπολογισμού του σχεδίου για επιπλέον φυσικό αντικείμενο, εφόσον παραστεί τεκμηριωμένη ανάγκη και μετά τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση.

18. Για οποιαδήποτε τροποποίηση του εγκεκριμένου σχεδίου συνεργασίας ενημερώνεται η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση, η οποία μπορεί εντός 10 ημερών να εκφράσει τις αντιρρήσεις της και να προχωρήσει στην τροποποίηση της απόφασης ένταξης, εφόσον απαιτείται.

19. Η απολογιστική έκθεση της προπαρασκευαστικής φάσης που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 ανωτέρω, καθώς και η απολογιστική έκθεση της κυρίως φάσης η οποία υποβάλλεται με το τελευταίο αίτημα πληρωμής αυτής, θα πρέπει να περιλαμβάνουν συνοπτική περιγραφή των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν, των παραδοτέων, των αποτελεσμάτων και των αντίστοιχων δαπανών, συνολικά και ανά εταίρο/δικαιούχο.

20. Το προϊόν των σχετικών παρεμβάσεων δε δύναται να διατίθεται προς πώληση. Για το λόγο αυτό στο αντίστοιχο υλικό αναγράφεται ότι διανέμεται δωρεάν.

Άρθρο 4

Διοικητικός έλεγχος αιτημάτων πληρωμής μέτρου 421

1. Ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής των σχεδίων συνεργασίας του μέτρου 421 πραγματοποιείται από την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση σύμφωνα με το άρθρο 21 της ΚΥΑ 401/10-3-2010. Για το σκοπό αυτό η συντονίστρια ΟΤΔ του σχεδίου (ή η εθνική συντονίστρια για τα σχέδια διακρατικής συνεργασίας) αποστέλλει αίτημα πληρωμής, στο οποίο αναλύονται ανά ενέργεια οι δαπάνες του κάθε εταίρου / δικαιούχου, συνοδευόμενο από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Εξοφληθέντα παραστατικά δαπανών όλων των εταίρων και δικαιούχων του σχεδίου σε φωτοαντίγραφα ή σε ψηφιοποιημένη μορφή,
- Κάθε έγγραφο / δικαιολογητικό που αποδεικνύει τη νομιμότητα των δαπανών του σχεδίου (διαδικασία ανάθεσης, παραλαβής κ.λπ.) σε φωτοαντίγραφο,
- Αποδεικτικά στοιχεία παραδοτέων (εκθέσεις, έντυπο υλικό, φωτογραφικό υλικό κ.λπ.) σε φωτοαντίγραφα,
- Αναλυτικά καθολικά των υπό έλεγχο δαπανών των εταίρων και δικαιούχων του σχεδίου.

2. Τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου αποτυπώνονται σε **Πρακτικό Διοικητικού Ελέγχου Δαπανών** με σχετική ανάλυση ανά εταίρο και δικαιούχο του σχεδίου, το οποίο αποστέλλεται στις ΟΤΔ – εταίρους, ώστε να πιστωθούν από τις τράπεζες συνεργασίας τους οι λογαριασμοί των εταίρων / δικαιούχων του σχεδίου.

3. Η Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER (που συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 20 της ΚΥΑ 401/10-3-2010) της κάθε ΟΤΔ – εταίρου σφραγίζει όλα τα πρωτότυπα παραστατικά δαπανών που περιλαμβάνονται στο πρακτικό με την ένδειξη: *"επιχορηγήθηκε από τον ειδικό λογαριασμό των μέτρου 41 & 421 της ΟΤΔ LEADER ....."*.

Άρθρο 5

Όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής Μέτρου 431: "Λειτουργία της ΟΤΔ, απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση στην περιοχή"

1. Στελέχωση:

Για την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος η ΟΤΔ διαθέτει κατάλληλο υπηρεσιακό πυρήνα που αποτελείται κατ' ελάχιστον από τρία άτομα πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης με εμπειρία κατά προτίμηση στην αγροτική ανάπτυξη και την υλοποίηση αντίστοιχων προγραμμάτων. Από τα άτομα αυτά το ένα μπορεί να εκτελεί και χρέη συντονιστή.

Μετά την υπογραφή της σύμβασης με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και οπωσδήποτε πριν την υποβολή του αιτήματος προκαταβολής για το Μέτρο 431 εκ μέρους της ΟΤΔ, η τελευταία ενημερώνει εγγράφως την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση για τα στελέχη που θα αποτελέσουν τον υπηρεσιακό πυρήνα της, τη σχέση εργασίας τους, τις αποδοχές τους, καθώς και τα ποσοστά απασχόλησης στον Άξονα 4 του ΠΑΑ. Για κάθε μεταβολή στη σύνθεση του υπηρεσιακού πυρήνα, η ΟΤΔ οφείλει να ενημερώνει εγγράφως την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση.

Για τις αμοιβές των στελεχών του υπηρεσιακού πυρήνα της ΟΤΔ στο πλαίσιο της εγκεκριμένης ετήσιας κατανομής για το υπομέτρο 431α, ισχύουν οι ακόλουθοι περιορισμοί:

α) για το στέλεχος που εκτελεί χρέη συντονιστή, μέχρι το ποσό των €3.500 (μικτά) μηνιαίως, πλέον των εργοδοτικών εισφορών και των επιδομάτων άδειας, Χριστουγέννων και Πάσχα, όπου απαιτείται η καταβολή τέτοιων.

β) για τα λοιπά στελέχη, μέχρι το 80% του ανώτατου ορίου του σημείου (α) μηνιαίως, πλέον των εργοδοτικών εισφορών και των επιδομάτων άδειας, Χριστουγέννων και Πάσχα, όπου απαιτείται η καταβολή τέτοιων.

Τα ανωτέρω όρια ανά στέλεχος ισχύουν προκειμένου για θέσεις πλήρους απασχόλησης και δύνανται να αυξάνονται με βάση την τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Σε περίπτωση μερικής απασχόλησης τα ανωτέρω όρια ανά στέλεχος μειώνονται αναλογικά.

2. Μετακινήσεις:

Οι δαπάνες μετακίνησης των στελεχών του υπηρεσιακού πυρήνα της ΟΤΔ, καθώς και των μελών της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος LEADER (ΕΔΠ LEADER) είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεδειγμένα πραγματοποιούνται για την εξυπηρέτηση των αναγκών του τοπικού προγράμματος και με την προϋπόθεση ότι, εκτός από τα απαιτούμενα παραστατικά δαπανών, υπάρχει σχετική εντολή μετακίνησης υπογεγραμμένη αρμοδίως, καθώς και έγγραφη αναφορά (έκθεση) για την πραγματοποιηθείσα μετακίνηση.

Στις δαπάνες μετακίνησης περιλαμβάνονται τα οδοιπορικά έξοδα, οι δαπάνες διανυκτέρευσης, οι ημερήσιες αποζημιώσεις και η χιλιομετρική αποζημίωση σύμφωνα με τα κάθε φορά ισχύοντα για τα στελέχη της ΕΥΔ ΠΑΑ.

Για μετακινήσεις εντός της περιοχής παρέμβασης του τοπικού προγράμματος η ημερήσια αποζημίωση καταβάλλεται μόνο στην περίπτωση που αιτιολογημένα απαιτείται διανυκτέρευση.

3. Λοιπές λειτουργικές δαπάνες:

Οι λειτουργικές δαπάνες της ΟΤΔ, οι οποίες περιγράφονται στο Παράρτημα II της αριθ. 401/10-3-2010 ΚΥΑ (υπομέτρο 431α – παράγραφος (α)-4) δύνανται να ανέλθουν έως το 25% του κόστους μισθοδοσίας/αμοιβής των στελεχών της ΟΤΔ σε κάθε αίτημα μερικής πληρωμής.

Δαπάνες σχετικές με τη λειτουργία παραρτημάτων, υποκαταστημάτων ή άλλων γραφείων που οι ΟΤΔ ενδεχομένως διατηρούν σε άλλες περιοχές εκτός της έδρας εγκατάστασής τους δεν είναι επιλέξιμες, εκτός από εξαιρετικές και πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται η έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση.

4. Εξοπλισμός – Λειτουργικά συστήματα:

Κάθε προμήθεια ή αναβάθμιση εξοπλισμού και λειτουργικών συστημάτων θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με τις απαιτήσεις του τοπικού προγράμματος.

5. Μακροχρόνια μίσθωση επιβατικού αυτοκινήτου

Η σύμβαση μακροχρόνιας μίσθωσης πρέπει να προβλέπει ελάχιστη περίοδο μίσθωσης τουλάχιστον ίση με τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του αυτοκινήτου, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες δύνανται να καλυφθούν μέχρι την ημερομηνία λήξης της επιλεξιμότητας δαπανών του Άξονα 4 του ΠΑΑ.

Επισημαίνεται ότι δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες πληρωμής τελών, φόρων ή εξόδων ασφάλισης. Σε περίπτωση χρήσης του αυτοκινήτου και σε άλλα προγράμματα της ΟΤΔ, πραγματοποιείται επιμερισμός της δαπάνης μίσθωσης για την αντίστοιχη περίοδο αναφοράς, με βάση την αναλογούσα χιλιομετρική απόσταση για τις ανάγκες κάθε προγράμματος.

Μέγιστος επιτρεπόμενος κυβισμός: 1.600cc

Μέγιστη αγοραία αξία: €20.000 (χωρίς ΦΠΑ)

6. Δράση 431β-1 (Εκπόνηση Μελετών)

Οι μελέτες που εντάσσονται στο υπομέτρο 431β θα πρέπει να σχετίζονται με τα θεματικά αντικείμενα του τοπικού προγράμματος, ενώ σε κάθε περίπτωση τα παραδοτέα τους θα πρέπει να τύχουν εφαρμογής στο πλαίσιο συγκεκριμένων υπομέτρων / δράσεων.

Επικαιροποίηση μελετών που υλοποιήθηκαν κατά το παρελθόν μπορεί να δικαιολογηθεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η σκοπιμότητα και το συμπληρωματικό τους αντικείμενο.

Η ΟΤΔ υποβάλλει στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση αίτημα έγκρισης κάθε προβλεπόμενης μελέτης, στο οποίο περιγράφεται το αντικείμενό της, αναλύονται η αναγκαιότητα υλοποίησης και ο συσχετισμός της με τα υπομέτρα και τις δράσεις του τοπικού προγράμματος και βεβαιώνεται η μη επικάλυψή της με υφιστάμενες μελέτες.

Η ΟΤΔ μεριμνά ώστε η εκπόνηση των μελετών να μην καθυστερεί σημαντικά την προκήρυξη των σχετικών δράσεων του τοπικού της προγράμματος.

7. Δράσεις 431β-2 και 431β-3 (Ενέργειες Πληροφόρησης και Προβολής)

Οι ενέργειες πληροφόρησης και προβολής για την περιοχή παρέμβασης και την τοπική αναπτυξιακή στρατηγική πρέπει να αντανakλούν τους τρόπους προσέγγισης που είναι ενδεδειγμένοι για κάθε περιοχή, ώστε αυτές να διαχέονται τουλάχιστον στον τοπικό πληθυσμό.

Στο πλαίσιο της δράσης 431β-2 μπορεί να περιλαμβάνονται και ενέργειες διαβούλευσης με τους φορείς της περιοχής σε όλες τις φάσεις υλοποίησης του προγράμματος.

Η ΟΤΔ διασφαλίζει τη συμμετοχή των φορέων / οργανισμών που μπορούν να ενεργήσουν ως κέντρα αναμετάδοσης των ενεργειών πληροφόρησης και προβολής, ιδίως περιφερειακών και τοπικών αρχών, επαγγελματικών οργανώσεων, οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανισμών για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, κλπ.

Οι ενέργειες που εντάσσονται στις εν λόγω δράσεις αποτυπώνονται σε Πίνακα που περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή, ομάδες-στόχους, χρονοδιάγραμμα και προϋπολογισμό, ο οποίος αποστέλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση μετά την υπογραφή της σύμβασης μεταξύ ΟΤΔ και Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Ο πίνακας επικαιροποιείται κατά την εφαρμογή, εφόσον απαιτηθεί.

Το υλικό που παράγεται στο πλαίσιο των εν λόγω δράσεων, όπως το δημιουργικό, το λογότυπο – η εταιρική ταυτότητα, η ιστοσελίδα, τα έντυπα και λοιπές παραγωγές, δεν μπορεί να διατεθεί προς πώληση. Για το λόγο αυτό στο αντίστοιχο υλικό αναγράφεται ότι διανέμεται

δωρεάν. Επιπλέον, στη σύμβαση μεταξύ ΟΤΔ και αναδόχου αναγράφεται ότι τα δικαιώματα του υλικού που παράγεται στο πλαίσιο της δράσης ανήκουν αποκλειστικά στην ΟΤΔ.

Τα τεχνικά χαρακτηριστικά που αφορούν τις ενέργειες πληροφόρησης και προβολής ορίζονται στα σημεία 3 και 4 του Παραρτήματος VI του Καν 1974/2006.

8. Δράση 431β-4 (Ενέργειες Επιμόρφωσης)

Οι ενέργειες επιμόρφωσης ατόμων με ηγετικό ρόλο στην ΟΤΔ και τα θέματα που θα επιλεγούν πρέπει να συνάδουν με το ρόλο και τις υποχρεώσεις της ΟΤΔ, των συγκεκριμένων ατόμων στο πλαίσιο υλοποίησης του τοπικού προγράμματος, καθώς και με το περιεχόμενο και τους τομείς δραστηριότητας που ενισχύονται από αυτό.

Στην περίπτωση διοργάνωσης ενέργειας επιμόρφωσης από μια ΟΤΔ θα πρέπει να εξασφαλίζεται ελάχιστη συμμετοχή 5 ατόμων.

Πριν τη διοργάνωση ή συμμετοχή σε τέτοιου είδους ενέργειες, η ΟΤΔ ενημερώνει την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση για το θεματικό της αντικείμενο, τη σκοπιμότητα, τη διάρκεια, το κόστος και τον αριθμό των ατόμων που θα συμμετέχουν.

Άρθρο 6

Διοικητικός έλεγχος αιτημάτων μερικής πληρωμής μέτρου 431

1. Σκοπός του διοικητικού ελέγχου είναι η επαλήθευση της πραγματοποίησης των δαπανών σε σχέση με το εγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο του μέτρου 431.

2. Η υλοποίηση των δαπανών του μέτρου 431 παρακολουθείται μέσω των *Βεβαιώσεων Υλοποίησης Δαπανών* η οποία συντάσσεται σε μηνιαία βάση από την ΟΤΔ και αποστέλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 21 της ΚΥΑ 401/13-3-2010 όπως ισχύει κάθε φορά.

3. Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση διενεργεί διοικητικό έλεγχο σε κάθε αίτημα **μερικής πληρωμής** του μέτρου 431, τα αποτελέσματα του οποίου αποτυπώνονται σε **Πρακτικό Διοικητικού Ελέγχου Δαπανών**.

4. Προκειμένου να διενεργηθεί ο διοικητικός έλεγχος των δαπανών του μέτρου 431 **σε κάθε αίτημα μερικής πληρωμής** η ΟΤΔ αποστέλλει φάκελο στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση με τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- Εξοφληθέντα παραστατικά δαπανών σε φωτοαντίγραφα ή σε ψηφιοποιημένη μορφή.
- Κάθε έγγραφο / δικαιολογητικό που αποδεικνύει τη νομιμότητα της δαπάνης (διαδικασία ανάθεσης υπηρεσιών, μελετών, αποφάσεις ΕΔΠ, εκθέσεις κ.λπ.) σε φωτοαντίγραφα.
- Αναλυτικό καθολικό των υπό έλεγχο δαπανών.
- Κίνηση ειδικού λογαριασμού του μέτρου 431.

5. Ειδικότερα για τον έλεγχο που θα γίνει πριν το πρώτο αίτημα μερικής πληρωμής θα πρέπει επιπλέον να υποβληθεί στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση περιληπτική έκθεση στην οποία θα αιτιολογούνται όλες οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία έγκρισης του τοπικού προγράμματος έως και την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης

της ΟΤΔ με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Συνημμένη στην έκθεση αυτή θα είναι μία ενιαία για όλους τους μήνες Βεβαίωση Υλοποίησης Δαπανών που θα περιλαμβάνει τις ανωτέρω δαπάνες σε πίνακα (υπόδειγμα Βεβαίωσης Υλοποίησης Δαπανών χορηγείται από την Υπηρεσία).

6. Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση αποστέλλει στην ΟΤΔ το Πρακτικό Διοικητικού Ελέγχου Δαπανών και η Επιτροπή πιστοποίησης έργων LEADER (που συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 20 της ΚΥΑ 401/10-3-2010) σφραγίζει όλα τα πρωτότυπα παραστατικά δαπανών που περιλαμβάνονται στο πρακτικό με την ένδειξη: *"επιχορηγήθηκε από τον ειδικό λογαριασμό του μέτρου 431 της ΟΤΔ LEADER ..... με ποσοστό επιμερισμού ....."*.

Άρθρο 7

Σύστημα εποπτείας – Έλεγχοι

1. Το Σύστημα Εποπτείας που εφαρμόζεται, σύμφωνα με το άρθρο 33 του Καν (ΕΚ) 1975/2006, στο πλαίσιο του μέτρου 41 των τοπικών προγραμμάτων περιλαμβάνει δειγματοληπτικούς διοικητικούς ελέγχους επί των αιτήσεων ενίσχυσης και των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων, καθώς και τακτικούς ελέγχους.

2. Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς διοικητικούς ελέγχους επί της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων αξιολόγησης σε επίπεδο δράσης και σε ποσοστό 10% επί των προτάσεων που έχουν επιλεγεί από την ΟΤΔ σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 5 της ΚΥΑ 401/10-3-2010, καθώς και 10% επί των προτάσεων που έχουν απορριφθεί. Στις περιπτώσεις που κριθεί σκόπιμο, το δείγμα μπορεί να αυξηθεί.

3. Μετά την κοινοποίηση της απόφασης της ΕΔΠ LEADER σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 6 της ΚΥΑ 401/10-3-2010, η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση ενημερώνει την ΟΤΔ για το δείγμα ελέγχου. Η ΟΤΔ αποστέλλει άμεσα για τις αιτήσεις ενίσχυσης που περιλαμβάνονται στο δείγμα αντίγραφα:

- των αιτήσεων ενίσχυσης, των φακέλων υποψηφιότητας και των συνημμένων δικαιολογητικών,
- των πρακτικών αξιολόγησης και των αντίστοιχων δελτίων του άρθρου 18 παράγραφος 4 της ΚΥΑ 401/10-3-2010.

4. Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση εντός 10 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή των ανωτέρω, συντάσσει έκθεση δειγματοληπτικού ελέγχου, η οποία κοινοποιείται στην ΟΤΔ για τις δικές της ενέργειες. Σε περίπτωση επέκτασης του δείγματος ή ανάγκης για παροχή διευκρινίσεων / στοιχείων το ανωτέρω χρονικό διάστημα ισχύει αντίστοιχα από την ημερομηνία υποβολής των νέων φακέλων / στοιχείων.

5. Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση διεξάγει δειγματοληπτικούς διοικητικούς ελέγχους επί των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων, με σκοπό την εποπτεία των Ομάδων Τοπικής Δράσης αναφορικά με την κανονικότητα των διαδικασιών παρακολούθησης των πράξεων που περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες Τοπικές Στρατηγικές. Οι έλεγχοι αυτοί διεξάγονται πριν την υποβολή του Αιτήματος Μερικής Πληρωμής Δαπανών του άρθρου 16 παρ. 4 της ΚΥΑ 401/10-3-2010 σε τυχαίο δείγμα και καλύπτουν τουλάχιστον το 10% των δαπανών που περιλαμβάνονται στο εν λόγω αίτημα.

6. Μετά την υποβολή του αιτήματος πληρωμής από το δικαιούχο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 20 της ΚΥΑ 401/10-3-2010, η ΟΤΔ καταχωρεί το εν λόγω αίτημα στο ΟΠΣΑΑ και προχωρά στη διεξαγωγή του προβλεπόμενου διοικητικού ελέγχου. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου, η ΟΤΔ καταχωρεί στο ΟΠΣΑΑ την ανάλυση και επαλήθευση του αιτήματος και επισυνάπτει το αντίστοιχο πρακτικό διοικητικού ελέγχου.

7. Στην περίπτωση που το αίτημα πληρωμής του δικαιούχου δεν περιλαμβάνεται στο δείγμα διοικητικών ελέγχων που διεξάγονται από την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση, η ΟΤΔ προχωρά στη χορήγηση της αναλογούσας ενίσχυσης στο δικαιούχο σύμφωνα με το άρθρο 20 της ΚΥΑ 401/10-3-2010. Στην περίπτωση που το αίτημα πληρωμής του δικαιούχου περιλαμβάνεται στο δείγμα διοικητικών ελέγχων που διεξάγονται από την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση, τότε τόσο η ΟΤΔ όσο και η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση ενημερώνονται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ. Η διαδικασία χορήγησης της αναλογούσας ενίσχυσης στο συγκεκριμένο δικαιούχο διακόπτεται μέχρις ότου ολοκληρωθεί ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος του αιτήματος πληρωμής.

8. Ο διοικητικός έλεγχος που διενεργείται από την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση περιλαμβάνει, στο μέτρο που ενδείκνυται για το υπόψη αίτημα πληρωμής, τις παρακάτω επαληθεύσεις:

- i. νομιμότητα της ΕΔΠ σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΚΥΑ 401/10-3-2010 και το άρθρο 8 της παρούσας.
- ii. νομιμότητα της Επιτροπής πιστοποίησης έργων LEADER σύμφωνα με το άρθρο 20 της ΚΥΑ 401/10-3-2010 και το άρθρο 8 της παρούσας.
- iii. κατά πόσο το αίτημα είναι σύμφωνο με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του έργου και το αντίστοιχο Τεχνικό Δελτίο Έργου,
- iv. τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 20 παρ. 7 της ΚΥΑ 401/10-3-2010.
- v. ύπαρξη, κατά περίπτωση, των απαιτούμενων αδειών και βεβαιώσεων δημοσίων αρχών που διέπουν τη νομιμότητα υλοποίησης και λειτουργίας του συγκεκριμένου έργου ή/και των προβλεπόμενων δικαιολογητικών εγγράφων που αφορούν στις διαδικασίες δημοπράτησης και σύναψης δημοσίων συμβάσεων·
- vi. παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών·
- vii. αληθή πραγματοποίηση των δαπανών για τις οποίες υποβάλλεται το αίτημα πληρωμής·
- viii. κατά πόσο το έργο είναι ολοκληρωμένο σε σχέση με την πρόταση που υποβλήθηκε και εγκρίθηκε·
- ix. επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του έργου.

9. Οι δειγματοληπτικοί διοικητικοί έλεγχοι επί των αιτημάτων πληρωμής που πραγματοποιούνται από την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση μπορούν να περιλαμβάνουν και επιτόπιες επισκέψεις. Οι επισκέψεις αυτές θα πραγματοποιούνται, κατά κανόνα, στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Ο δικαιούχος, από τον οποίο υποβάλλεται το αίτημα πληρωμής, δεν είναι δημόσιος φορέας και

- i. το αίτημα περιλαμβάνει δαπάνες κατασκευαστικών εργασιών·
    - ii. το ποσό του αιτήματος είναι μεγαλύτερο ή ίσο των €60.000.
  2. Ο δικαιούχος, από τον οποίο υποβάλλεται το αίτημα πληρωμής, δεν είναι δημόσιος φορέας και
    - i. το αίτημα περιλαμβάνει δαπάνες κατασκευαστικών εργασιών·
    - ii. με το συγκεκριμένο αίτημα ολοκληρώνεται η χρηματοδότηση του έργου.
  3. Ο δικαιούχος, από τον οποίο υποβάλλεται το αίτημα πληρωμής, δεν είναι δημόσιος φορέας και
    - i. το ποσό του αιτήματος είναι μεγαλύτερο ή ίσο των €60.000·
    - ii. με το συγκεκριμένο αίτημα ολοκληρώνεται η χρηματοδότηση του έργου.
  4. Ο δικαιούχος, από τον οποίο υποβάλλεται το αίτημα πληρωμής, είναι δημόσιος φορέας και
    - i. το αίτημα περιλαμβάνει δαπάνες κατασκευαστικών εργασιών·
    - ii. με το συγκεκριμένο αίτημα ολοκληρώνεται η χρηματοδότηση του έργου.
- 10.** Για τη διεξαγωγή του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου στην περίπτωση αιτημάτων πληρωμής που σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν περιλαμβάνουν επιτόπια επίσκεψη, η ΟΤΔ αποστέλλει άμεσα στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση τα αντίστοιχα αιτήματα πληρωμής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20 της ΚΥΑ 401/10-3-2010.
- 11.** Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση συντάσσει, εντός 10 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής των αιτημάτων πληρωμής ή την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επιτόπιας επίσκεψης, σχετική Έκθεση Δειγματοληπτικού Διοικητικού Ελέγχου, στην οποία καταγράφονται, κατ' ελάχιστον, οι πραγματοποιηθείσες ελεγκτικές εργασίες, τα αποτελέσματα των επαληθεύσεων και τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των αποκλίσεων.
- Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση διαβιβάζει στην αρμόδια ΟΤΔ την εν λόγω Έκθεση και την καταχωρεί στο ΟΠΣΑΑ. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η ΟΤΔ αφού λάβει υπόψη της το περιεχόμενο της Έκθεσης, μπορεί να προχωρήσει στην χορήγηση της αναλογούσας ενίσχυσης στον δικαιούχο.
- 12.** Για την πραγματοποίηση επιτόπιων ελέγχων σύμφωνα με το άρθρο 24 της ΚΥΑ 401/10-3-2010, η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα επιτόπιων ελέγχων στην αρχή κάθε έτους και ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ ΠΑΑ και τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Η επιλογή του δείγματος ελέγχου προκύπτει με τη χρήση μοντέλου επιλογής δείγματος, με βάση την ανάλυση κινδύνου.
- 13.** Η ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση ενημερώνει την ενδιαφερόμενη ΟΤΔ τουλάχιστον 5 ημέρες πριν την πραγματοποίηση του επιτόπιου ελέγχου. Αντίστοιχα, η ΟΤΔ υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τους ελεγχόμενους δικαιούχους.
- 14.** Κατόπιν του επιτόπιου ελέγχου συντάσσεται έκθεση ελέγχου η οποία και κοινοποιείται στους ελεγχόμενους (στην ΟΤΔ και στο δικαιούχο σε περίπτωση καταλογισμών), στην ΕΥΔ ΠΑΑ και στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Μετά τη διαβίβαση ή επίδοση της έκθεσης ελέγχου η ΟΤΔ σε περίπτωση μη αποδοχής της υποβάλλει τις αντιρρήσεις της στις οποίες

συμπεριλαμβάνονται και οι αντιρρήσεις του δικαιούχου. Στην περίπτωση που ο ελεγχθείς υποβάλει αντιρρήσεις και συμπληρωματικά στοιχεία στο πόρισμα της έκθεσης και κριθεί ότι οι αντιρρήσεις χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης διεξάγεται συμπληρωματικός έλεγχος.

15. Πέραν των επιτόπιων ελέγχων που διενεργούνται βάση του ετήσιου προγράμματος μπορούν να διενεργηθούν έκτακτοι έλεγχοι. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται κατά βάση στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν ενδείξεις για παρατυπίες ή μετά από καταγγελίες ή μετά από αίτημα της ΕΥΔ ΠΑΑ ή του ΟΠΕΚΕΠΕ.

16. Σε κάθε περίπτωση, κατά τη διενέργεια ενός ελέγχου το δείγμα μπορεί να αυξηθεί, εφόσον κριθεί σκόπιμο.

17. Κατά τη διενέργεια των ελέγχων που περιλαμβάνονται στο σύστημα εποπτείας, μπορεί να ελεγχθεί το εύλογο του κόστους των μηχανημάτων και του εξοπλισμού, εφόσον κριθεί σκόπιμο. Για το σκοπό αυτό, μπορούν να ζητηθούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή τρίτους πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες για την εξακρίβωση της αξίας των στοιχείων αυτών.

18. Σε κάθε περίπτωση που περιέλθει σε γνώση της ΟΤΔ έλεγχος που διενεργείται στο δικαιούχο από άλλους ελεγκτικούς φορείς (Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, ΔΟΥ, Πολεοδομία κ.λπ.) θα πρέπει άμεσα αυτή να ενημερώσει την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση και να διακοπεί κάθε πληρωμή προς αυτόν.

Άρθρο 8

Κανόνες για τον ορισμό, τη σύνθεση και τη λειτουργία των επιτροπών

1. Οι επιτροπές που σχετίζονται με την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος (αξιολόγησης, ενστάσεων, ΕΔΠ LEADER, πιστοποίησης έργων LEADER, επιλογής αναδόχων της ΟΤΔ), συγκροτούνται με πράξη των αρμοδίων οργάνων της ΟΤΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, το καταστατικό της ΟΤΔ και τους κανονισμούς λειτουργίας των επιτροπών. Τα οριζόμενα στις κατωτέρω παραγράφους ισχύουν αν δεν έρχονται σε αντίθεση με ρητές νομοθετικές διατάξεις.

2. Ο ορισμός του ίδιου προσώπου με περισσότερες από μία ιδιότητες στην ίδια επιτροπή δεν επιτρέπεται.

3. Οι επιτροπές συγκροτούνται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη. Η ψήφος των μελών των επιτροπών είναι ισοδύναμη.

4. Η ΟΤΔ, πριν την έναρξη του έργου της κάθε επιτροπής, υποχρεούται να γνωρίζει στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση τη σύνθεση και το αντικείμενό της.

5. Στην ΕΔΠ LEADER ορίζονται τακτικά και αναπληρωματικά μέλη. Η αναγκαία σύνθεση της ΕΔΠ LEADER σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 της αριθ. 401/10-3-2010 ΚΥΑ θα πρέπει να εξασφαλίζεται σε κάθε συνεδρίαση επί των παρόντων μελών αυτής.

6. Οι γνωμοδοτικές επιτροπές αξιολόγησης, ενστάσεων, επιλογής αναδόχων καθώς και η ΕΔΠ LEADER πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης. Τα μέλη τους, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στα κριτήρια επιλεξιμότητας, οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνωμοδότησης εφόσον:

- ο η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης για την οποία καλούνται να αποφασίσουν/γνωμοδοτήσουν ή
- ο είναι ενδιαφερόμενοι (υποψήφιοι, δικαιούχοι, ανάδοχοι κ.λπ.), οι ίδιοι ή παρένθετα φυσικά ή νομικά πρόσωπα αυτών ή
- ο είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και δευτέρου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερόμενους (υποψήφιους, δικαιούχους, αναδόχους κ.λπ.), ή με παρένθετα φυσικά ή νομικά πρόσωπα αυτών, ή
- ο έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερόμενους (υποψήφιους, δικαιούχους, αναδόχους κ.λπ.) ή
- ο καλούνται να αποφασίσουν/γνωμοδοτήσουν επί υποθέσεως παρένθετων φυσικών ή νομικών προσώπων αυτών ή
- ο έχουν καταρτίσει ή συμμετέχουν στην κατάρτιση φακέλων υποψηφιότητας έργων που έχουν ήδη υπαχθεί ή υποβάλλουν αίτηση για να υπαχθούν στο τοπικό πρόγραμμα.

7. Η κατά την παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου εξαίρεση μέλους επιτροπής δύναται να ζητηθεί με πρωτοβουλία είτε της επιτροπής είτε των ενδιαφερομένων είτε του ίδιου του μέλους είτε της ΟΤΔ, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

8. Μέλη των επιτροπών της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου τα οποία είναι σύζυγοι ή συνδέονται μεταξύ τους με συγγένεια έως και δευτέρου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστείας δεν επιτρέπεται να μετέσχουν στην ίδια συνεδρίαση.

9. Τα μέλη της ΕΔΠ LEADER, του ΔΣ της εταιρείας και ο Δ/νων Σύμβουλος δεν πρέπει να μετέχουν στον υπηρεσιακό πυρήνα της ΟΤΔ καθώς και στις ανωτέρω επιτροπές που συγκροτούνται και λειτουργούν στα πλαίσια της ΟΤΔ και σχετίζονται με την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος (αξιολόγησης, ενστάσεων, πιστοποίησης έργων LEADER, επιλογής αναδόχων της ΟΤΔ).

Άρθρο 9

Τήρηση δικαιολογητικών και λοιπών εγγράφων

1. Η ΟΤΔ τηρεί ειδικό φάκελο για κάθε έργο του τοπικού προγράμματος, στον οποίο συγκεντρώνονται, με χρονολογική σειρά και ανεξάρτητα του αν πρόκειται για εισερχόμενα ή εξερχόμενα, όλα τα έγγραφα, μελέτες, νόμιμα δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία υλοποίησής του. Στο πρώτο μέρος του φακέλου πρέπει να υπάρχει πρωτόκολλο εγγράφων που περιέχονται σε αυτόν. Ο φάκελος του έργου κατ' ελάχιστο περιλαμβάνει:

1. το φάκελο υποψηφιότητας του δικαιούχου με όλα τα έγγραφα που αυτός περιέχει,
2. τα αντίγραφα του φύλλου αξιολόγησης της πρότασης και του πρακτικού της επιτροπής αξιολόγησης,
3. την ενδεχόμενη υποβληθείσα ένσταση του υποψήφιου, το πρακτικό της επιτροπής ενστάσεων και την απόφαση του Επιπέδου Λήψης Αποφάσεων επί της ένστασης,
4. τα αντίγραφα των αποφάσεων της ΕΔΠ LEADER που σχετίζονται με την αξιολόγηση και επιλογή του συγκεκριμένου έργου και τα αποδεικτικά αποστολής τους στο δικαιούχο,

5. το εγκεκριμένο τεχνικό δελτίο έργου και την αντίστοιχη απόφαση ένταξης που το περιλαμβάνει,
  6. την υπογεγραμμένη σύμβαση μεταξύ της ΟΤΔ και του δικαιούχου με τα συνημμένα παραρτήματα και δικαιολογητικά,
  7. τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση νομίμως εγκεκριμένες μελέτες και άδειες,
  8. στις περιπτώσεις σύναψης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις προέγκρισης ανά στάδιο καθώς και όλα τα σχετικά με τη δημοπράτηση στοιχεία (τεύχη, πρακτικό αξιολόγησης προσφορών, απόφαση του αρμοδίου οργάνου για την επιλογή και ανάθεση εκτέλεσης του έργου σε εργολάβο, σύμβαση μεταξύ του δικαιούχου και εργολάβου),
  9. τις επιμετρήσεις του φυσικού αντικείμενου από τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου (ή τεχνική υπηρεσία), καθώς και αποδεικτικά στοιχεία πραγματοποίησης άυλων ενεργειών,
  10. φωτοαντίγραφο εξουσιοδότησης προς τον εκπρόσωπο του δικαιούχου, όταν αυτός είναι νομικό πρόσωπο,
  11. αιτήματα πληρωμής προκαταβολών και δαπανών του δικαιούχου για το έργο,
  12. Πρακτικά Διοικητικού Ελέγχου Προκαταβολών και Δαπανών,
  13. αντίγραφα των δικαιολογητικών που καλύπτουν τις δαπάνες εκτέλεσης του έργου (δελτία αποστολής, τιμολόγια κ.λπ.), καθώς και τα στοιχεία που αποδεικνύουν την εξόφλησή τους,
  14. τα αθεώρητα τιμολόγια του δικαιούχου για την είσπραξη της ενίσχυσης,
  15. φωτοαντίγραφο της αναλυτικής μηνιαίας κίνησης του ειδικού λογαριασμού – *extrait* που αντιστοιχεί στην πίστωση του λογαριασμού του δικαιούχου.
2. Για το μέτρο 431 η ΟΤΔ τηρεί φάκελο στον οποίο περιέχονται κατ' ελάχιστο:
1. Το τεχνικό δελτίο έργου και η αντίστοιχη απόφαση ένταξης,
  2. οι μηνιαίες Βεβαιώσεις Υλοποίησης Δαπανών του Μέτρου 431,
  3. Κάθε έγγραφο / δικαιολογητικό που αποδεικνύει τη νομιμότητα των σχετικών δαπανών (διαδικασία ανάθεσης υπηρεσιών, μελετών, αποφάσεις ΕΔΠ, εκθέσεις κ.λπ.)
  4. προδιαγραφές μελετών και εγκρίσεις τους από την ΕΥΕ ΠΑΑ - Διαφοροποίηση,
  5. παραδοτέα του υπομέτρου 431β (μελέτες, έντυπο υλικό κ.λπ.),
  6. πίνακας ενεργειών δράσεων 431β-2 και 431β-3,
  7. αντίγραφα αιτήματος προκαταβολής και αιτημάτων μερικής πληρωμής για το μέτρο και αντίστοιχες εγκρίσεις τους,
  8. πρακτικά διοικητικού ελέγχου δαπανών του μέτρου από την ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση,
  9. δικαιολογητικά που καλύπτουν τις δαπάνες υλοποίησης του μέτρου (μισθολογικές καταστάσεις, τιμολόγια, αποδείξεις, λογαριασμοί ΔΕΚΟ κ.λπ.), καθώς και τα στοιχεία που αποδεικνύουν την εξόφλησή τους,
  10. αθεώρητα τιμολόγια για την είσπραξη της ενίσχυσης,
  11. λοιπά έγγραφα (αλληλογραφία με ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση κ.λπ.)

3. Σε ιδιαίτερους φακέλους της ΟΤΔ τηρούνται κατ' ελάχιστον:

1. το εγκεκριμένο τοπικό πρόγραμμα και οι τροποποιήσεις αυτού,
2. η σύμβαση μεταξύ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και ΟΤΔ,
3. έγγραφη συμφωνία με τράπεζα συνεργασίας,
4. οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τους δυνητικούς δικαιούχους με τα παραρτήματά τους, καθώς και όλα τα παραστατικά δημοσιοποίησής τους,
5. τα δελτία παρακολούθησης Έργων,
6. οι εκθέσεις ελέγχου της ΟΤΔ από τα αρμόδια εθνικά και κοινοτικά ελεγκτικά όργανα και τα συναφή έγγραφα που προκλήθηκαν από αυτές,
7. αντίγραφα των αιτημάτων προκαταβολών και μερικών πληρωμών του μέτρου 41 και 421 και αντίστοιχες εγκρίσεις τους,
8. λοιπά έγγραφα (αλληλογραφία με ΕΥΕ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση και λοιπές εμπλεκόμενες υπηρεσίες, καταγγελίες, αναφορές, αιτήσεις πολιτών, κοινοποιηθέντα έγγραφα κ.λπ.).

Άρθρο 10

Λογιστικές καταχωρήσεις ΟΤΔ

Η ΟΤΔ υποχρεούται στην τήρηση βιβλίων λογιστικών καταχωρήσεων Γ' κατηγορίας σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. και το Ε.Γ.Λ.Σ.

Για τη διακριτή, αποτελεσματική και ενιαία παρακολούθηση των λογιστικών καταχωρήσεων για όλες τις ΟΤΔ και προκειμένου να διασφαλισθούν:

- ο η λογιστική αποτύπωση των εισροών της Δημόσιας Δαπάνης του τοπικού προγράμματος και των παραγόμενων τόκων από τα κατατιθέμενα ποσά στους ειδικούς λογαριασμούς που διατηρούν,
- ο η λογιστική αποτύπωση των πληρωμών,
- ο η λογιστική αποτύπωση των επιλέξιμων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τις ΟΤΔ (Μέτρα 421,431),

θα πρέπει με κατάλληλη ανάπτυξη – προσθήκη λογαριασμών να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερους λογαριασμούς, τα ακόλουθα:

- ο Οι δαπάνες των μέτρων 421, 431,
- ο Οι κινήσεις των ειδικών λογαριασμών του τοπικού προγράμματος,
- ο Οι ληφθείσες προκαταβολές και μερικές πληρωμές,
- ο Τα πρακτικά διοικητικού ελέγχου δαπανών και οι αντίστοιχες πληρωμές ανά έργο,
- ο Οι παραγόμενοι τόκοι των ειδικών λογαριασμών του τοπικού προγράμματος,
- ο Οι συναλλαγές της ΟΤΔ με το Υπουργείο.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΑΤΖΕΛΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

I. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

1. Γραφείο κας Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφεία κ.κ. Γεν. Γραμματέων
4. Γραφείο κ. Ειδικού Γραμματέα
5. ΕΥΔ Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013"
6. ΕΥΔ Ε.Π "Αλιεία 2007 – 2013"
7. ΟΠΕΚΕΠΕ – Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης & Αλιείας
8. Δ/ση Προγραμματισμού & Γ.Δ.
9. ΕΥΔ ΠΑΑ – Διαφοροποίηση - Όλες οι Μονάδες

II. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

DG AGRI / E.I.2

III. ΟΜΑΔΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ – Έδρες τους

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Υπόδειγμα πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής πράξεων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Υποδείγματα αιτήσεων ενίσχυσης και φακέλων υποψηφιότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

**Προδιαγραφές μελέτης συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής
αναβάθμισης και ανάδειξης οικισμού**

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗ
"ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ"

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μελέτες αναβάθμισης και ανάδειξης οικισμών, που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) / Άξονας 4 "Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER" / Μέτρο 41, Υπομέτρο L322 "Ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών", έχουν ως αντικείμενο να προσδιορίσουν τμήματα ή στοιχεία του οικισμού για τα οποία βάσει ιστορικών, κοινωνικών στοιχείων και στοιχείων ειδικού αρχιτεκτονικού χαρακτήρα θα προταθεί ένα σχέδιο ανάπτυξης που θα περιλαμβάνει:

- ο Αισθητική και λειτουργική βελτίωση των κοινόχρηστων χώρων και
- ο Ανάδειξη των φυσικών και ειδικών αρχιτεκτονικών στοιχείων της περιοχής

Στόχος της μελέτης είναι μέσω μιας μεθόδου ολοκληρωμένης προσέγγισης να υποδειχτούν παρεμβάσεις που είναι αναγκαίες για τη βελτίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος του οικισμού σε σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, έτσι ώστε να τον καταστήσουν πόλο έλξης των επισκεπτών και να αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

B. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Η μελέτη αυτή θα περιλαμβάνει τα παρακάτω:

1. Γεωγραφική θέση του οικισμού, σύνδεση με άλλους οικισμούς, κ.λπ.
2. Πολεοδομική αναγνώριση και ισχύον θεσμικό πλαίσιο σε ό,τι αφορά στην ανάπτυξη και τη δόμηση του οικισμού
3. Ιστορική αναφορά, πολιτισμικό πλαίσιο και πολιτιστικοί πόροι
4. Γενική αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος (κλίμα, γεωλογικά, γεωτεχνικά και γεωμορφολογικά στοιχεία εδάφους, περιβαλλοντικά στοιχεία (χλωρίδα, πανίδα, προστατευόμενες περιοχές, πηγές κ.λπ.)
5. Γενική αναγνώριση ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (πληθυσμός, απασχόληση, οικονομικές δραστηριότητες, δόμηση κ.λπ.)
6. Περιγραφή της δομής του οικισμού (δομή του οικισμού, όρια οικισμού, χρήσεις γης, περιοχές προστασίας ή ειδικών δεσμεύσεων, δίκτυο κυκλοφορίας - στάθμευσης)
7. Ιδιοκτησιακό καθεστώς - κοινόχρηστοι χώροι
8. Δίκτυο υποδομών
9. Ποιοτική αναγνώριση της υφιστάμενης κατάστασης κοινόχρηστων χώρων και εξοπλισμό τους
10. Καταγραφή αξιολογικών στοιχείων ιδιαίτερης αισθητικής αξίας (κοινόχρηστοι χώροι, παραδοσιακά στοιχεία, κτίρια, διαδρομές, φυσικοί πόροι κ.λπ.)
11. Εντοπισμός ιδιαιτεροτήτων και λειτουργικών προβλημάτων – Συμπεράσματα από την αξιολόγηση των στοιχείων της αναγνώρισης – Προοπτικές και κριτήρια ανάπτυξης

Γ. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

1. Γενική Περιγραφή των Προτεινόμενων Παρεμβάσεων με βάσει τα στοιχεία της καταγραφής και της ανάλυσης με έμφαση στα αισθητικά, περιβαλλοντικά, ιστορικά, κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία – Τεκμηρίωση
2. Αναλυτική τεχνική Περιγραφή των Προτεινόμενων Παρεμβάσεων
3. Ιεράρχηση των Προτεινόμενων Έργων
Ιεραρχημένο σχέδιο παρεμβάσεων διαμόρφωσης, βελτίωσης, αναβάθμισης κοινοχρήστων χώρων (ενοποίηση, αισθητική αναβάθμιση, λειτουργικότητα των κοινόχρηστων χώρων), βελτίωση και επέκταση του εξοπλισμού, της μορφής και της αισθητικής κοινωφελών εγκαταστάσεων και χώρων στην περιοχή αναβάθμισης, καθώς και προτάσεις παρεμβάσεων για τις όψεις αξιόλογων κτηρίων. Βασικό στοιχείο ιεραρχημένο των προτεινόμενων παρεμβάσεων θα αποτελέσει η διασφάλιση της καλής λειτουργίας του οικισμού με όρους υγιεινής, κυκλοφορίας και μετακίνησης και προϋποθέσεις για ποιοτική και οικονομική ανάπτυξη.

Δ. ΠΡΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Ε. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΣΤ. ΧΑΡΤΕΣ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

1. Γενικοί Αναγνωριστικοί Χάρτες κλ. 1:25.000 και 1:5.000 (που θα περιλαμβάνουν τα στοιχεία της παρ. Β (1,3,5,6))
2. Χάρτης χρήσεων γης κλ. 1:1000 (με επισήμανση των αξιόλογων φυσικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων, κυκλοφορία – στάθμευση).
3. Χάρτης κλ. 1:1000 (Στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος, ενδιαφέροντα σημεία θέας κ.λπ.)
4. Χάρτης κλ. 1:1000 (ποιοτική κατάσταση κοινόχρηστων χώρων κ.λπ.)
5. Χάρτης κλ. 1:1000 ιδιοκτησιακού καθεστώτος κοινόχρηστων χώρων
6. Χάρτης κλ. 1:1000 υφιστάμενων υποδομών (φωτισμός, ύδρευση κ.λπ.)
7. Χάρτης κλ. 1:1000 προτεινόμενων περιοχών ή στοιχείων παρεμβάσεων (έργων) και ιεράρχηση προτεραιοτήτων
8. Φωτογραφική τεκμηρίωση του οικισμού